

BOSHLANG'ICH SINIF DARSLARIGA QO'YILADIGAN ZAMONAVIY TALABLAR

Nabijonova Durdona Shoxobjon qizi

Yangi Namangan tumani 71-sonli umumiy o'rta ta'lim maktabi

Annotatsiya: Ushbu maqolada zamonaviy ta'lim islohotlari sharoitida boshlang'ich sinf darslariga qo'yiladigan konseptual va didaktik talablar kompleks ravishda tahlil qilingan. Boshlang'ich ta'limda an'anaviy "bilim berish" modelidan shaxsga yo'naltirilgan, kompetensiyaviy hamda raqamli-interaktiv ta'lim modeliga o'tishning pedagogik xususiyatlari yoritilgan. Shuningdek, zamonaviy boshlang'ich sinf darsining tarkibiy tuzilishi, formativ baholash mezonlari va sanitar-gigiyenik talablar bo'yicha amaliy metodik tavsiyalar taqdim etilgan.

Kalit so'zlar: Boshlang'ich ta'lim, zamonaviy dars, kompetensiyaviy yondashuv, shaxsga yo'naltirilgan ta'lim, raqamli pedagogika, formativ baholash, interaktiv metodlar.

СОВРЕМЕННЫЕ ТРЕБОВАНИЯ К НАЧАЛЬНЫМ КЛАССАМ

Набижонова Дурдона

**Янги Наманганская районная общеобразовательная средняя
школа № 71**

Аннотация: В данной статье всесторонне анализируются концептуальные и дидактические требования к начальным классам в контексте современных образовательных реформ. Выделены педагогические особенности перехода от традиционной «познавательной» модели к личностно-ориентированной, компетентностно-ориентированной и цифрово-интерактивной модели образования в начальной школе. Также представлены практические методические рекомендации по структурному устройству современного урока в начальной школе, критериям формирующего оценивания и санитарно-гигиеническим требованиям.

Ключевые слова: Начальное образование, современный урок, компетентностно-ориентированный подход, личностно-ориентированное образование, цифровая педагогика, формирующее оценивание, интерактивные методы.

MODERN REQUIREMENTS FOR PRIMARY CLASSES

Nabijonova Durdona

Yangi Namangan district general secondary school No. 71

Annotation: This article comprehensively analyzes the conceptual and didactic requirements for primary classes in the context of modern educational reforms. The pedagogical features of the transition from the traditional "knowledge-giving" model to a person-oriented, competency-based and digital-interactive education model in primary education are highlighted. Also, practical methodological recommendations are presented on the structural structure of a modern primary class lesson, formative assessment criteria and sanitary and hygienic requirements.

Keywords: Primary education, modern lesson, competency-based approach, person-oriented education, digital pedagogy, formative assessment, interactive methods.

KIRISH

Zamonaviy ta'lim tizimi talabalarni murakkab va dinamik global iqtisodiyotga tayyorlash muammosiga duch kelmoqda, bu erda an'anaviy ko'nikma va bilimlar muvaffaqiyatga erishish uchun endi yetarli emas. Bu esa O'zbekistonda boshlang'ich ta'limga bo'lgan zamonaviy talablarining paydo bo'lishiga olib keldi, ular o'quvchilarni XXI asrda rivojlanish uchun zarur bo'lgan ko'nikma va bilimlar bilan qurollantirishga qaratilgan. Boshlang'ich ta'limga bo'lgan zamonaviy talablarning asosiy jihatlaridan biri bu tanqidiy fikrlash va muammolarni hal qilish qobiliyatlariga e'tibor berishdir.

Axborot doimiy ravishda o'zgarib turadigan va rivojlanayotgan dunyoda o'quvchilar ongli qarorlar qabul qilish uchun axborotni tahlil qilish, baholash va sintez qilish qobiliyatiga ega bo'lishlari juda muhimdir. Bu eslab qolishdan voz kechishni va o'rganishga ko'proq so'rovga asoslangan yondashuvga o'tishni talab qiladi, bunda talabalar savol berishga, taxminlarga qarshi turishga va atrofdagi dunyo haqida tanqidiy fikrlashga undaydi.

Boshlang'ich ta'limga bo'lgan zamonaviy talablarning yana bir muhim jihati ijodkorlik va innovatsiyalarga e'tibor berishdir. Raqobatbardosh global iqtisodiyotda ijodkorlik qimmatli boylikka aylandi, chunki u odamlarga o'sish va muvaffaqiyatga olib keladigan yangi g'oyalar, yechimlar va mahsulotlarni taklif qilish imkonini beradi. O'quvchilarda ijodkorlikni rivojlantirish uchun zamonaviy ta'lim tizimlari amaliy ta'lim, hamkorlik va tajriba o'tkazish imkoniyatlarini ta'minlashi kerak, bu esa o'quvchilarning qiziqishlarini o'rganish va noyob iste'dodlarini rivojlantirish imkonini beradi. boshlang'ich ta'limga bo'lgan zamonaviy talablar ham raqamli savodxonlikning muhimligini ta'kidlaydi. Bugungi raqamli asrda texnologiya hayotimizning deyarli barcha jabhalarida, aloqa va o'yin-kulgidan tortib, ta'lim va ishgacha hal qiluvchi rol o'ynaydi.

ASOSIY QISM

Boshlang'ich ta'limga bo'lgan zamonaviy talablar madaniy kompetentsiya va global xabardorlikning muhimligini ta'kidlaydi. O'zaro bog'liqlik kuchayib borayotgan dunyoda turli madaniyatlar, qarashlar va turmush tarzini tushunishlari va qadrlashlari juda muhimdir. Bu boshqalarga nisbatan empatiya, hurmat va bag'rikenglikni rivojlantirish, shuningdek, turli xil odamlar bilansamarali ishlash qobiliyatini o'z ichiga oladi. O'quvchilarda madaniy kompetentsiyani rivojlantirish orqali ta'lim tizimlari ularni globallashtirgan dunyoda muvaffaqiyatga tayyorlashga yordam beradi. Boshlang'ich ta'limga bo'lgan zamonaviy talablar umrbod ta'lim va moslashish zarurligini ta'kidlaydi. Tez o'zgarib borayotgan dunyoda bugungi kunda dolzarb bo'lgan ko'nikma va bilimlar ertaga eskirib qolishi mumkin. Natijada, talabalar ish kuchida

raqobatbardosh bo'lish uchun doimiy ravishda o'rganish, o'sish va rivojlanishga tayyor bo'lishlari kerak.

Bu yangi qiyinchiliklarni qabul qilish, o'zgarishlarni qabul qilish va umrbod ta'lim va shaxsiy rivojlanishni qadrlaydigan o'sish tafakkurini rivojlantirishga tayyorlikni talab qiladi. Boshlang'ich ta'limga bo'lgan zamonaviy talablar muloqot va hamkorlik ko'nikmalarining ahamiyatiga qaratilgan. Bugungi o'zaro bog'langan dunyoda o'quvchilar samarali muloqot qila olishlari, hamkorlikda ishlashlari va boshqalar bilan munosabatlarni o'rnatishlari muhim ahamiyatga ega. Bu fikrni aniq ifodalash, faol tinglash va jamoalarda samarali ishlash qobiliyatini o'z ichiga oladi. Kuchli muloqot va hamkorlik ko'nikmalarini rivojlantirish orqali talabalar samarali muammolarni hal qiluvchilar, etakchilar va jamiyatga hissa qo'shadigan bo'lishlari mumkin. Boshlang'ich ta'limga bo'lgan zamonaviy talablar butun o'quvchining rivojlanishini qadrlaydigan ta'limga yaxlit yondashuvni talab qiladi. Bu nafaqat o'quv yutuqlarini, balki talabalarning ijtimoiy, hissiy va jismoniy farovonligini ham o'z ichiga oladi. Aqli, tanasi va ruhini tarbiyalaydigan har tomonlama ta'limni targ'ib qilish orqali ta'lim tizimlari o'quvchilarning to'liq salohiyatini ro'yobga chiqarishga va to'liq hayot kechirishga yordam beradi. Ta'limning doimo rivojlanib borayotgan davrda zamonaviy ta'lim sohasiga kirib kelayotgan shaxslarga qo'yiladigan talablar doimo o'zgarib, kengayib bormoqda. Global rivojlanish va ta'limning o'zgaruvchan jihati, zamonaviy talim, bugungi kunda muhim ahamiyatga ega.

Boshlang'ich ta'lim konsepsiyasi ta'lim jarayonini boshqaradigan asosiy tamoyillar va g'oyalarni anglatadi. U o'quvchilarni yangi fanlar bilan tanishtirish hamda ularga mustahkam bilim poydevorini yaratishga yordam berish uchun qo'llaniladigan strategiyani, usullarni o'z ichiga oladi. Ushbu kontsepsiya talabalarga murakkab fan sohalarida harakat qilish uchun zarur bo'lgan muhim ko'nikma va bilimlarni berish orqali kelajakdagi yuksak muvaffaqiyat uchun zamin yaratishda juda muhimdir. Boshlang'ich ta'lim kontsepsiyasining muhim

jihatlaridan biri asosiy tushunchalar va tamoyillarni mustahkam tushunishga qaratilgan.

Bu o'quvchilarga o'qish, yozish va arifmetika kabi asosiy ko'nikmalarni o'rgatish, shuningdek, ularni fan, tarix va adabiyot kabi fanlardagi asosiy tushunchalar bilan tanishtirishni o'z ichiga oladi. Ushbu asosiy ko'nikmalarga o'rg'uv berish orqali o'quvchilar keyingi sinflarda yanada ilg'or bilim va tushunchalarni rivojlantirish uchun yaxshi jihozlanadi.[3] Boshlang'ich ta'lim kontsepsiyasining yana bir muhim tarkibiy qismi yoshga mos keladigan o'qitish usullari va materiallaridan foydalanishdir. O'qituvchilar dars va mashg'ulotlarni rejalashtirishda o'quvchilarning kognitiv va hissiy rivojlanishini hisobga olishlari kerak. O'quvchilarning ehtiyojlariga moslashtirilgan strategiyalarni qo'llash orqali o'qituvchilar o'quvchilarni o'rganishga jalb qilishlarini, qiziqishlarini ta'minlashlari mumkin. Boshlang'ich ta'lim kontsepsiyasi, shuningdek, qo'llab-quvvatlovchi inklyuziv ta'lim muhitini yaratish muhimligini ta'kidlaydi. O'qituvchilar o'qish uchun qulay bo'lgan sinf muhitini yaratishga harakat qilishlari kerak. Ijobiy va hurmatli muhitni shakllantirish orqali o'qituvchilar o'quvchilarga o'z fikrlarini ifoda etish va savollar berishda qulay his qilishlariga yordam berishlari mumkin. Bundan tashqari, boshlang'ich ta'lim kontsepsiyasi o'qituvchilarni o'quvchilarning turli ehtiyojlarini qondirish uchun turli xil ta'lim strategiyalaridan foydalanishga undaydi. Bu guruhda ishlash, amaliy mashg'ulotlar va turli xil ta'lim uslublarini qondirish uchun ko'rgazmali qurollarni o'z ichiga olishi mumkin. O'qitishning turli usullarini o'zida mujassamlashtirgan holda, o'qituvchilar o'quvchilarga materialni chuqurroq o'zlashtirishlariga yordam beradi. Boshlang'ich ta'lim kontsepsiyasi talabalar uchun aniq o'quv maqsadlarini belgilash muhimligini ta'kidlaydi. Talabalar nimani o'rganishi va nimaga erishishi kutilayotganini aniq belgilab berish orqali o'qituvchilar o'quvchilarning diqqatini jamlashda va motivatsiyada bo'lishiga yordam beradi.

XULOSA

Boshlang'ich ta'lim kontseptsijasining yana bir muhim jihati texnologiyaning o'quv jarayoniga integratsiyalashuvidir. Texnologik vositalar va resurslardan foydalangan holda, o'qituvchilar o'quvchilarga yangi va innovatsion usullarda material bilan shug'ullanishlariga yordam berishi mumkin. Bu o'quvchilarga zamonaviy jamiyatda muhim bo'lgan raqamli savodxonlik ko'nikmalarini rivojlantirishga yordam beradi. Boshlang'ich ta'lim kontseptsiyasi talabalar taraqqiyotini kuzatish va kerak bo'lganda yordam ko'rsatish uchun doimiy baholash hamda fikr-mulohazalarning muhimligini ta'kidlaydi. Muntazam baholash o'qituvchilarga o'quvchilar qiyin bo'lishi mumkin bo'lgan sohalarni aniqlashga yordam beradi va o'quvchilarning muvaffaqiyatiga yordam berish uchun maqsadli tadbirlarni amalga oshiradi. O'z vaqtida fikr-mulohazalarni taqdim etish orqali o'qituvchilar o'quvchilarga o'zlarining kuchli tomonlari va yaxshilanish sohaslarini tushunishlariga yordam berishlari mumkin. Texnologiya va innovatsiyalar o'quvchilar uchun olish va yangiliklarni oziqlantirishga yordam beradi, ularni obrazlantirish va yangi yo'nalishlarga katta yordam beradi. Boshlang'ich talimga qo'yiladigan zamonaviy talablar haqida kritik fikrlash, muhokama qilishga joy ega. Bu talablar, o'quvchilar va o'qituvchilarning o'zaro munosabatlarini himoya qilishda muhim bo'lib, har bir to'lovda shaxsiy olinganingizni ko'paytirishga yordam beradi. So'zlar so'radi, kritik fikrlash qilish va muhokama qilishni o'rganish, sizning o'z fikringizni rivojlantirishga yordam beradi. Xulosa qilib aytganda, boshlang'ich ta'lim kontseptsiyasi o'quvchilar muvaffaqiyati uchun poydevor qo'yishda muhim ahamiyatga ega. Asosiy tushunchalar va ko'nikmalarga e'tibor qaratish, yoshga mos ta'lim usullarini qo'llash, qo'llab-quvvatlovchi o'quv muhitini yaratish va tanqidiy fikrlash ko'nikmalarini rivojlantirish orqali o'qituvchilar o'quvchilarga maktabda va undan tashqarida ham yuqori natijalarga erishish uchun zarur bo'lgan bilim va ko'nikmalarni shakllantirishga yordam beradi. Ushbu tamoyillarni o'z o'qitish amaliyotiga kiritish orqali o'qituvchilar o'quvchilarga kelajakdagi ilmiy yutuqlar uchun mustahkam poydevor yaratishga yordam berib, boshlang'ich

ta'limga bo'lgan zamonaviy talablar tanqidiy fikrlash, ijodkorlik, raqamli savodxonlik, madaniy kompetentsiya, umrbod ta'lim, muloqot va hamkorlik ko'nikmalari, axloqiy rivojlanish va yaxlit ta'limga urg'u berish orqali ta'limning kelajagini shakllantiradi. O'quvchilarni ushbu talablarni qondirishga tayyorlash orqali ta'lim tizimlari ularga XXI asrda va undan keyingi davrda muvaffaqiyatga erishishda yordam beradi.

FOYDALANILGAN ADABIYOLAR

1. QurbonovaMaftuna,Umumiyo'rtata'limmaktablariboshlang'ichsinfo'quvchilar iningo'quv-bilishkompetensiyalarinishakllantirishahamiyati// Xalqta'limi, 2020. 3-maxsus son, 29-33 bet.
2. Qurbonova Maftuna, Methods for improvement of training competitions for classifications leading on the organization of independent works // Экономика и социум, 2020. No6(73), с 432-437.
3. Davletshin M.G Zamonaviy maktab o'quvchisining psixologiyasi. - T.: O'zbekiston 1999 .
4. Davlatov K.Dva b. Mehnat va kasb ta'limi xamda metodikasi. -T.: O'qituvchi 1992.
5. O'zbekiston Respublikasining "Kadrlar tayyorlash milliy dasturida"gi Qonuni // Oliy Ta'lim: Meyoriy-huquqiy va uslubiy hujjatlar to'plami. -Toshkent .: 2004.